

Slovenski REPUBLIKANEC

(prej Avtonomist)

Glasilo Slovenske Republikanske Stranke kmetov in delavcev.

P. n. Državna Licejska knjižn.
Strossmajerjeva ul. 1.
p. Ljubljana

Uredništvo in upravnništvo v Ljubljani, Breg št. 12. II.
Telefon 119.

Izhaja vsak petek.

Mesečna naročnina 5 Din. — Cene oglasov po dogovoru. Za večkratne oglase primeren popust. Pri malih oglaših vsaka beseda 50 par.

Št. 13.

Ljubljana, dne 3. aprila 1925.

Leto V.

Kaj hočemo?

Lastno zakonodajo na lastnih tleh vzrastlega slovenskega ljudstva!

Iz parlamenta.

Belgrad, 30. marca.

Pretekli teden je prinesel s seboj jako burne razprave o potrditvi takozvanih spornih mandatov. Najvažnejše za Slovence so bile razprave o potrditvi mandatov za mariborsko-celjsko okrožje in pa razprava o potrditvi republikanskih mandatov.

Razprava o slovenskih mandatih.

Razprava o slovenskih mandatih na Stajerskem je bila žalibog na najnižji stopnji parlamentarizma. Spopad med slovenskimi poslanci SLS in med Žerjavom je pokazal tako silno duševno plitvost in ob enem posurovelost »zastopnikov slovenskega naroda«, da se je nad tem ponašanjem zgražalo vse, parlamentarna večina in opozicija. Same gole osebnosti, osebnosti in zopet osebnosti, nikjer in nikdar pa niti najmanjše opazke principijelnega značaja! Prav kakor da bi bilo vseh slovenskih demokratov in liberalcev takoj konec, če izgine iz ministrskega stola ali pa s poslanskega sedeža oseba dr. Žerjava! Neprijeten položaj je čutila vsa zbornica, ki si je kar odahnila, ko je prenehalo surovo in neotesano zmerjanje, ki bi delalo čast vsaki beznici, ne pa parlamentu. Pribiti pa moramo, da so se obnašali med razpravo slovenski kmečki poslanci jako mirno in dostojno, o »inteligenci« pa tega ne moremo trditi!

Razprava o hrvaških republikanskih mandatih.

Z največjo napestostjo je zbornica zasledovala potek razprave o potrditvi ali nepotrditvi hrvaških republikanskih mandatov. Vse se je zavedalo, da preživljamo zgodovinske trenutke.

Kakor znano, hrvaški republikanci doslej monarhije in vidovdanske ustave niso niti toliko priznavali, da bi rekli, da je tukaj. Oni so le šli svoje republ. glasove, kakor pri kakšnem plebiscitu. Vse hrvaške volitve od prevrata nadalje so imele vodno plebiscitarni značaj. Izvoljeni republikani poslanci se niso zali v Belgradu, ker belgrajskega parlamenta niso priznavali kot za Hrvate veljaven parlamentaren zastop, ampak so se zbirali edinole v Zagrebu kot »hrvaško narodno zastopstvo«.

Hrvatje so torej vodili do lanskega leta politiko najostrejšje parlamentarne abstinence.

Svojo abstinečno politiko so opustili šele lansko leto, da bi pomagali Davidoviču in Korošcu držati se na vladi. Takrat so tudi sklenili, da sami vstopijo v vlado in so imenovali tudi že svoje ministrske kandidate (glej zadnjo številko »Republikanec«, op. ur.). Takrat pa so znane »višje sile« posegle vmes, ker je Pašić brzkone hotel, da on sklepa sporazum s Hrvati, ne pa Davidovič. Kako je potem Pašićeva vlada pritiskala na Hrvate, je znano. Obznana, polne ječe, preganjanja — to so stvari, ki še do danes niso poravnane!

Pod pritiskom neenakega orožja so se morali hrvaški republikanci udati, ker sili niso mogli nasproti postaviti sile. Zmagali pa so moralno, ker so kljub temu pritisku volili na celi črti republikansko.

Zaradi vedno hujšega vladnega pritiska so republikanci bili prisiljeni menjati svojo politično taktiko, t. j. način nadaljnjega boja. Pregovor pravi, da vsa pota vodijo v Rim; če ni mogoče priti v Rim po enem potu, kreni na drugo pot!

Zato so sklenili priznati to, kar doslej niso niti priznavali. Priznali so, da je država danes monarhija, priznali so, da je belgrajski parlament merodajen tudi za Hrvate in priznali so, da je tukaj vidovdanska ustava. S priznanjem, da so ti činitelji in ustave tukaj, pa še ni rečeno, da se ne sme nikdar nič izpremeniti — in to je glavno!

Radikali kot najmočnejša parlamentarna stranka so bili pametni dovolj, da so se s tako izjavo, namreč s priznanjem obstoječega stanja, zadovoljili. Na podlagi teh izjav hrvaških republikancev so takoj potrdili mandate vseh onih republikanskih poslancev, ki so bili prvič izvoljeni kot poslanci, mandate hrvaških republikanskih voditeljev, ki so obdolženi zvez s komunisti, so sicer razveljavili, zato pa so poklicani na njihova mesta njihovi namestniki, mandate onih republikancev pa, ki so bili že prej poslanci, bo pretipala posebna anketa, ki bo ugotovila, ali je bil kdo izmed njih tudi v zvezi s komunisti ali ne. Verjetno je, da bodo v kratkem tudi vsi ti mandati potrjeni.

Iz vsega povedanega je razvidno, da so hrvaški republikanski poslanci sedaj priznali ravno to, kar so priznali že pod Davidovičevo vlado. Da njihovo nekdanje priznanje monarhije in ustave ni držalo, je vzrok to, da tega niso priznali Pašiću v roke, ampak Davidoviču. Sporazum s Hrvati pa je tako važna politična stvar, da Pašić tega ni hotel nikakor prenesti Davidoviču, ampak je hotel on sam stvar izpeljati. Zato danes drži, kar pred par meseci ni držalo.

Strah slovenskih poslancev.

Za slovenske poslance SLS in JDS je nastal položaj jako težaven in mučen, kakor hitro so videli, da se bližamo sporazumu z radikali. Od sporazuma do vstopa v vlado ni posebno dolga pot in če pride do vstopa republikancev v vlado, potem radikali ne potrebujejo pomoči niti demokratov, niti slovenski klerikalcev, ker bi štela potem parlamentarna večina okoli 200 glasov (140 radikalov in 60 republikancev). Slovenski republikanci so novi položaj takoj razumeli in sodeč po izjavi dr. Korošca, ki vam je gotovo že znana (mi jo priobčujemo na drugem mestu, op. ur.), so že ali pa bodo kmalu izstopili iz opozicijskega bloka in bodo popolnoma osamljeni, ker niso pravočasno uvideli, da sami Slovenci ne pomenijo nič, ampak da se

je bilo treba iskreno pridružiti ali radikalom ali pa republikanskim Hrvatim in z njihovo pomočjo poskušati doseči, kar se doseči dá, da se popravi po možnosti napaka, ki

so jo zagrešili slovenski politikarji l. 1918.

O nadaljnjem razvoju dogodkov bomo poročali prihodnjic.

Izjava poslanca Pavle Radića.

Na zgodovinsko znameniti seji belgrajskega parlamenta dne 27. marca je prebral posl. Pavle Radić sledečo izjavo:

»Izjavljam kot predsednik Hrvatskega seljaškega kluba, kot zastopnik predsednika HRSS g. Stjepana Radića, v svojem imenu, v imenu stranke, v imenu vodstva in v imenu samega predsednika Radića, ker sem zato pooblaščen:

Priznavamo celokupno politično stanje, ki obstoja danes na podlagi Vidovdanske ustave z dinastijo Karadjorgjevičev na čelu in sicer z upoštevanjem izvajanja pozitivne politike, v smislu volje hrvatskega naroda, ki je bila trikrat po vrsti jasno izražena pri volitvah, z ozirom na politična dejstva in celokupno politično ureditev, kakršna je danes. Korektura teh dejstev in te ureditve, v kolikor je po svoji voji in vesti ne moremo sprejeti, ima biti predmet revizije ustave, oziroma narodnega sporazuma narodov Srbov, Hrvatov in Slovencev. Mi se nismo nikdar borili proti tej naši državi in njenim interesom, toda radi omenjenih dejstev, ki smo jih navedli, nastaja v narodu samem odpor, katerega se je pogrešno smatralo za protidržavnega. Tako stanje bi moglo postati, če bi se nadaljevalo in razširilo, osobito kakor je bilo v času volitev, pred volitvami in ki še traja po volitvah, usodno za vso našo bodočnost in ravno radi te naše skupne bodočnosti in radi nepremestljive volje za sporazum s srbskim narodom, hočemo storiti vse, da se omogoči hrvatskemu narodu sodelovanje pri državnem urejanju, kar pa se more zgoditi samo na podlagi faktične in dejanske enakopravnosti, ki se ima doseči s popravkom dosedanje politike. Na drugi strani nas sili k temu koraku v prvi vrsti najresnejši notranji in mogoči zunanji položaj. Ako ne pride do ureditve teh razmer in ako se preseka s dejanjem sile zveza, ki smo jo vzpostavili, ko smo stopili ne samo v ta parlament k pozitivnemu delu, temveč tudi v blok narodnega sporazuma in kmečke demokracije brez kakšne omejitve v skupnem programu, katerega je v našem imenu prečital g. Ljuba Davidovič, se nujno samo po sebi menja celokupno razpoloženje hrvatskega naroda in mi nimamo moči, da odločujemo o novem političnem položaju. Kaj pomenja to v sedanjih razmerah, ni treba tolmačiti. Ako je naš narod postavljen izven zakona, kaj je to za nas kot 20-letno politično organizacijo? Imamo dovolj političnih izkušenj, dovolj moči in avtoritete, da tudi do izvojevanja narodnega sporazuma dosežemo popolni pristanek svojih pristašev in volilcev na vsak sporazum, ki v resnici šele sramežljivo kaže neko zakonitost, ustavnost in spoštovanje narodne volje.

Ne bojimo se očitka radi kaptulacije, ki se nam bo delal morebiti tudi v zlobnem namenu. Mi smo v

merah dokazali in pokazali, da nas V ostalem hočemo mi tako, četudi bi izgledalo, da smo popustili pred svojim bratom. Popustili smo bratu, srbskemu narodu. Hočemo tako, da se izključi možnost, da bi se povrnilo odnošaji, v katerih nas je držala v svojih pesteh strahovita tuja sila, ki so jo z največjim naporom premagale vse združene velike zapadne demokracije. Ta zmaga bi se ne končala s popolnim ujedinjenjem in osvobođenjem hrvatskega naroda, ako bi ne bilo najjačih in najdivnejših naporov Srbije in mučeniškega srbskega kmečkega naroda. Zato smatramo skupno našo državno mejo za našo narodno hrvatsko mejo, v kateri brani hrvatski narod svojo eksistenco po svojem programu in po svojem pojmovanju in jo bo branil do konca. Kar se tiče kmečke internacionale, potrjujejo vsa poročila zunanjih nepristranskih angleških, ameriških in francoskih listov naše stališče, da nima seljaška internacionala ničesar skupnega s Kominternom in da vsekakor ni njen organ, a brez ozira na to, da HRSS ni stopila efektivno v kmečko internacionalo izjavljam, da nismo imeli napram njej, niti ona napram nam nikakih obveznosti in nikakih odnošajev, kar bo naš glavni odbor ugotovil ob prvi priliki za celo stranko. Hrvatsko narodno zastopstvo je sprejelo na seji od 3. avgusta 1924. na znanje predsedniško poročilo, da je Stjepan Radić podal izjavo, s katero je naša HRSS stopila v kmečko internacionalo pod pogojem popolne ohranitve svojega programa, svoje taktike in sicer izrecno v svrhu zveze hrvatskega naroda z ruskim narodom. Z ozirom na to, da je ta kmečka internacionala fatkično nadaljevanje vsesrbske kmečke zveze, osnovane l. 1889., ki je 1904. imela 30 milijonov članov, je bil sprejem tega sklepa znak absolutnega zaupanja predsedniku HRSS g. Radiću.

Po našem programu prestane obramba domovine s smrtjo in zato smatramo dobro vojsko za državno potrebo v svrhu obrambe domovine. Želimo pa po ustavnem potu skrajšati rok službe, sorazmerno znižati število stalne vojske ter z vojno dolžnostjo spojiti koristna in javna dela radi olajšanja davčnih bremen naroda in stroškovpriračunuza povzdigo prosvete in gospodarstva. Hočem pa še pripomniti naslednje: Ako bi bili mi komunističnega prepričanja, kakor se nam stalno in v zli nameri imputira, bi mi kakor smo tudi doslej nastopali jasno, dobro in energično in radi česar smo bili zlostavljeni in preganjani, to odkrito povedali, o čemer bodite gospoda prepričani. Mi smo vodili idejno borbo ter jo vodimo tudi danes, toda to imputacijo komunizma moramo odbijati najenergичneje, nočem reči z ostrimi besedami; toda to nam je že presedalo. Jaz sem v duši prepričan, da tudi vi, ki nam

to očitata, v svoji duši tega ne verujete. Z ozirom na to ni več nobenih zaprek za našo stranko, temveč morate sedaj vi gospodje iz vladne večine povedati, ali ste tudi še **dalje za politiko sile in močne roke**, ali pa uvidevate, da smo sprejeli politiko na podlagi narodnega spo-

razuma in enakopravnosti. Z ozirom na to se bo sodilo tudi vaše postopanje o stvari, za katero danes gre, a vi imate odločiti tako, kakor bo po vašem mišljenju v interesu države. O tem, kakšna bo vaša odločitev, bosta sodila tudi naša javnost in zgodovina.

»Prišel bo dan!«

Pretekli teden je rodil celo vrsto dalekosežnih političnih dogodkov. Med temi dogodki je brez dvoma najvažnejša izjava republikanskega poslanca Pavla Radića, nečaka Stefana Radića, o bodoči politični taktiki hrvaške republikanske kmečke stranke. Najvažnejši del izjave priobčujemo na drugem mestu. Ker je že danes več kot gotovo, da bodo zlasti voditelji SLS poskušali s to izjavo po svoji znani maniri ribariti v kalnem, hočemo o tej izjavi izpregovoriti nekoliko več besed.

Francosi l. 1871. in l. 1918.

Med Francozi in Nemci je prišlo l. 1870. do velike vojne. Vojna sreča je bila Nemcem mila in po skoro dveletnem klanju so nemške armade s cesarjem Viljemom I. na čelu zmagovito vkorakale v osrčje Francije, v Pariz. Francija je ležala strta in onemogla na tleh, francoska armada je bila uničena, v vsaki francoski vasi pa se je šopiril pruski lajtnant s svojim vojaškim oddelkom.

Tak je bil položaj Francije, ko so ponosni Nemci Francozom mirovne pogoje diktirali. Francozi so morali podpisati, kar so Nemci zahtevali. Plačati so morali za tedanjjo dobo ogromno vojno odškodnino v znesku 5 milijard zlatih frankov in odstopiti so morali Nemcem Alzacijo in Loreno.

Francosi so podpisali, ker so morali! Bili so premaganci!

V vsakem francoskem sreču pa je odmevalo: **Prišel bo dan! Na svoj dan, na dan zadoščenja**, so pa morali Francozi čakati 50 let!

Kot premaganci so se morali celih 50 let zadržati mirno in pohlevno, govoriti so morali o svoji miroljubnosti, in zatirjevati so morali pred vsem svetom, da se ne bodo maščevali! To so morali delati, dokler ni prišel veliki dan po 50 dolgih letih! Danes se Francozi zmagoviti!

Nemčija leta 1918.

L. 1914. se je pričela svetovna vojna. Dolga štiri leta so vzdržale centralne sile, Nemčija in Avstrija. Ko so pa zavezniki porabili proti Nemčiji in Avstriji neenako orožje, kakoršnega Nemci niso imeli, namreč lakoto, takrat so morali nemški vojniki orožje položiti pred zmagovito antanto...

Tedaj so se zbrali v Parizu zmagoviti zastopniki antante in so premagancem diktirali strašne pogoje za mir. Premagancev sploh niso pustili blizu k pogajanju, ampak so jih povabili v Pariz samo na podpis!

Zmagovalci so naložili premagancem ogromno vojno odškodnino, razdelili so njihove države, postavili so jih pod stalno kontrolo zaveznikov itd. Ni ga bilo ponižanja, ki ga ne bi bili zmagovalci naložili premaganim Nemcem.

Ko pa je bilo vse gotovo, so povabili Nemce, naj podpišejo. Nemci so prišli. In ko je nemški zastopnik grof Rantzau pogoje prebral, je mirno podpisal, nato si je prižgal cigareto in se mirno v svojem avtomobilu odpeljal. Tudi on je vedel, in z njim vred je čutil ves nemški narod, kaj pomenijo besede: **»Prišel bo dan.«**

Ljubljanski škof in dr. Tavčar.

Razni ljudje večkrat očitajo ljubljanskemu škofu dr. Jegliču, da je blagoslavljal slovenske vojske in njihovo orožje pred odhodom na bojišče.

Drugi zopet očitajo ranjkemu dr. Ivanu Tavčarju, da je pošiljal

avstrijski vladni vdanostne brzogajke ob priliki raznih zmag in da je poklonil 17. pešpolku srebrni vojaški rog.

Zakaj sta ta dva moža tako ravnila? Zato, ker sta morala tako ravnati, kakor sta, pod železnim pritiskom surove sile! Za nepokorne škofo je bila pripravljena »medicina« — ranjkega mariborskega škofa dr. Napotnika je rešil »medicina« le s težavo nemški protestant dr. Mravlagg! — za ljubljanski mestni zastop pa je ležal v miznici tedanjega deželnega predsednika barona Schwarza že pripravljen in podpisan dekret za razpust...

Kaj naj bi bila torej ta dva slovenska moža v danih okolištinah storila? Če bi se bila uprla surovi sili, bi bila oba izgnila brez sledu in brez koristi za narod in za sebe: Torej? Morala sta se udati in — čakati!

Oba sta morala priznati surovo silo, čeprav je nista odobraval, priznati sta morala, da »vlada na Dunaju avstrijski cesar, priznati sta morala, da gospodari v Ljubljani nemški deželni predsednik — narediti proti obstoječemu stanju pa nista mogla ničesar, ampak sta morala ponižno in pohlevno čakati, da pride »veliki dan« l. 1918. je ta dan tudi prišel!

Hrvaška republikanska stranka in belgrajska vlada.

L. 1918. se je iz svetovne vojne rodila kraljevina SHS. Kako se je rodila, to naš sedanji rod še prav dobro vé. V brezprimernem navdušenju so slovenski in nekateri hrvaški »rodoljubi« dežele drveli v Belgrad kakor da bi jim kdo pete z lojem namazal, in v Belgradu so izročili vso oblast nad Slovenijo in Hrvaško — Srbiji, ne da bi bili izgovorili zase le najmanjše pravice!

Edini, ki je ostal doma, in se ni hotel udati brez pridržka, je bil Stefan Radić in njegovi republikanci!

Radić je začel proti obstoječemu stanju dolgotrajen in ljut boj in na Hrvaškem je zmagal na celi črti! Zmagal je z močjo svojih idej in svojih načel v mirnem volilnem boju. Danes ne more biti dvoma, da bi bil s svojim načinom zmagal morebiti že v celi državi, če bi bile volitve svobodne!

Proti Radiću in njegovim republikancem pa je postavila belgrajska vlada svojo fizično moč: vojaštvo, policijo, žandarmerijo in denar. Proti tej sili se radićevci niso mogli boriti, ravno tako kakor se Nemci niso mogli boriti proti lakoti in kakor se škof Jeglič in župan Tavčar nista mogla upreti avstrijskim bajonetom z golo roko. Hrvaški republikanci so se morali udati in morali so se ukloniti neizprosniemu diktatu!

Ostala jim je edina tolažba: **Prišel bo dan!** Kdaj, — tega nihče ne ve, prišel pa bo!

Tako razumemo mi izjave hrvaških republikancev, ki so jih dali v parlamentu. Kakor sta morala priznati škof Jeglič in dr. Tavčar, da vlada na Dunaju avstrijski cesar in da odločuje v naši deželi avstrijski bajonet, tako so morali tudi hrvaški republikanci priznati, da vlada v Belgradu današnja dinastija in da ima krnilo vlade v rokah Pašić!

Ali naj bi se bili uprli Hrvatje morebitni vojaški sili tudi s silo? Ali naj bi se borili proti strojnim puškam in brzostrelnim topovom z golimi rokami?

Danes je položaj tak, da morajo Hrvatje in Slovenci priznati »obstoječe stanje«, s čemur pa še dolgo ni rečeno, da ga morajo tudi za vse

večne čase odobravati! Ali sta škof Jeglič in župan Tavčar odobraval, tedanje stanje, ker sta ga vsled pritiska od zgoraj morala priznati?

Nase stališče.

Kar smo doslej povedali, se tiče predvsem Hrvatov in njihove politike, da jo bodo naši somišljeniki razumeli. Naše hrvaške prijatelje in zaveznike je zadela vsa teža obznan in zato so bili prisiljeni pred neenakim orožjem se udati. Fizični zmagovalci so res oni v Belgradu, morala znaga pa je na strani Hrvatov, ker so iz neenakega boja izšli nad vse častno. Njihova usoda je na las podobna usodi »premaganih« Nemcev. Kar sta bila takoj po vojni na Francoskem Clemenceau in Poincaré, to sta danes pri nas Pribičević in Pašić. Danes pa vlada v Franciji že Herriot...

Zaradi »kapitulacije« Hrvatov mi svojih hrvaških prijateljev ne obsojamo, ker njihov korak razumemo, ampak ostali bomo kljub težkim časom, ki jih preživljajo njihovi zvesti in verni prijatelji kakor smo bili doslej.

Mi slovenski republikanci se nahajamo v primeri z našimi hrvaškimi prijatelji v neprimerno ugodnejšem položaju.

Prvič nas ni zadela težka pest obznan, ker mi nismo raznim kokunističnim vabam in izzivanjem

nikdar nasedli. Niti onim, ki so nam jih pošiljali iz znane vladne »komunistične« fabrike v Belgradu v ruskem jeziku z idečimi — seveda ponarejenimi — podpisi znanih ruskih veljakov. Mi smo vsa taka vabila metali brez usmiljenja v koš!

Drugič smo mi »obstoječe stanje« že od nekdaj priznavali. Mi smo priznavali, da vlada v Belgradu dinastija, mi smo priznavali, da je vidovdanska ustava tu, nikdar pa nismo rekli, da mora vse to tudi za večne čase ostati! To povedati pa je naša ustavno zajamčena pravica!

Iz teh dveh dejstev sledi, da mi nimamo niti najmanjšega povišanja svoje politike menjati. Ustava in obstoječi zakon nam dajejo pravico, da imamo o monarhiji in o republikani svoje mnenje, in da za svoje mnenje tudi agitiramo z zakonito dovoljenim sredstvi, kakor smo to delali doslej.

Zato ostane naš politični cilj prejkoslej neizpremenjen: **preureditev države v federativno-republikanskem smislu na miren način.**

Mi se zavedamo, da bo naš boj trajal še dolgo, mi se zavedamo, da bo trd in hud, vemo pa tudi, da bo tudi za nas prišel naš dan: Ramo ob rami s Hrvati bomo priborili končno zmago našim načelom in pravici!

»Visoka politika«.

Dne 23. marca t. l. je prebral v parlamentu vodja opozicijskega bloka g. Ljuba Davidovič besedilo sporazuma, ki so ga sklenile in podpisale vse opozicijske stranke. Med točkami »sporazuma« se nahaja tudi sledeča izjava:

»Blok sprejema za temelj svojega delovnega programa deklaracijo vlade g. Ljube Davidoviča z dne 12. avgusta l. 1924., ki jo je lahko dopolniti z drugimi »potrebnimi zoknskim predlogi«.

To izjavo je podpisal tudi dr. Korošec.

(Davidovičeva deklaracija priznava monarhijo, vidovdansko ustavo in »narodno in državno edinstvo«.)

Kdaj je mislil dr. Korošec iskreno in pošteno: Dne 23. marca, ko se je izrekel in podpisal za Davidovičovo deklaracijo in za monarhijo in za vidovdansko ustavo in za narodno in državno edinstvo — ali dne 29. marca, ko se je kot spokorjen grešnik zopet vrnil k avtonomiji in k trditvi, da smo Slovenci sami zase poseben narod? Stvar je taka: Če sedi dr. Korošec v centralni vladi, je centralist, če pa ni v vladi, je avtonomist. Taka politika pa se imenuje »šviga - švaga« brez dva praga.

Nezadovoljnost v vrstah SLS.

Slovenska ljudska stranka je po zaslugi njenih prvih voditeljev postala v Sloveniji največja in najmočnejša politična stranka. Ranjki dr. Lampe, dr. Krek, Povše, Žitnik in njihovi tovariši so dvignili stranko na tako višino, da je neomejeno gospodovala v kranjskem deželnem zboru, v dunajskem parlamentu pa je bila vedno uvaževana in je za Slovence marsikaj dosegla vsled svojih zvez z ostalimi katoliškimi strankami in z vplivnimi katoliškimi krogi.

Pod spretnim vodstvom svojih nekdanjih voditeljev je Slovenska ljudska stranka dosegla to, za čemur stremi in mora stremeti vsaka velika politična stranka, da pride namreč do vlade in do vladne moči, ki ji daje možnost, da svoj teoretični program tudi v praksi izvršuje in ga prenese v praktično življenje.

Vladna moč in razne koristi, ki jih vladna moč daje, so brez dvoma pridobile Slovenski ljudski stranki veliko število pristašev, ki idejno mikakor niso bili njeni pristaši. Masa Slovenskega ljudstva je namreč že od nekdaj silno materialistična vsled tega, ker je zato hlapčevala in trpela in se je zato hočeš-nočeš navadila vedno klicati na pomoč.

Takšno razporeditev je prignalo v vrste Slovenske ljudske stranke veliko število slovenske inteligence in veliko število kmetov. Slovenska inteligenca je revna in je prisiljena iskati si svoj kruh v državnih in drugih javnih službah. Kdo ji naj te službe da? Gotovo le politična stranka, ki ima v svojih rokah vladno moč. Ravno tako se je obrnilo tudi kmečko ljudstvo tja, od koder je pričakovalo kakšno pomoč, to pa so mogli dobiti kmetje predvsem od politične stranke, ki je kot vladna stranka imela odločilen vpliv na gospodarstvo z javnim denarjem.

To so gola dejstva, ki izgledajo sicer na prvi pogled grda in postavljajo slovensko mišljenje v neko čudno luč, toda dejstva so! To je človeško!

Po prevratu pa je prešlo vodstvo največje slovenske politične stranke v druge roke. Novi voditelji so prevzeli od svojih prednikov jako lepo in bogato dedščino, toda s to dedščino niso znali gospodariti. Oni prejetega premoženja niso znali množiti, ampak so živeli tja v en dan od starega političnega kapitala! Danes pa je ta kapital že skoro izčrpan in to se bridko občuti v vrstah pristašev SLS!

S svojo nesrečno politiko po prevratu so sedanji voditelji Slovenske ljudske stranke zaigrali vse, kar so jim zapustili njihovi predniki. Pri vsi njihovi merodnosti jih je mila sreča ponovno postavila na vlado in jim dala veliko moč v roke, toda te moči niso znali nikdar izrabiti v splošno slovensko korist! V tem oziru so bili »stari« gospodje že drugačni mojstri! V najnovejšem času pa so s svojo dvoličnostjo in omahljivostjo pripeljali slovenski politični čolnček tako daleč, da ga ne morejo nikamor več obrniti in danes sede v svojem čolnčku kakor nesrečni brodolomci, ki sami čakajo na pomoč, namesto da bi oni pomagali drugim.

Te žalostne resnice se današnji voditelji SLS prav dobro zavedajo in s strahom gledajo v bodočnost. Preplašeni se vprašujejo: Ali bo slovenska inteligenca še nam sledila, ker ji ne moremo ničesar več dati? Ali nam bodo še sledile kmečke množice, če jim bomo morali priznati, da jim nikakor več ne moremo pomagati, ker smo vladno moč zaigrali in sicer zaigrali že l. 1918., ko smo vse, kar smo imeli, izročili na milost in nemilost Belgradu, ne da bi si izgovorili le najmanjšo pravico vsaj doma? Ali nam bodo množice še sledile, ko se bodo zavedle, da smo l. 1918. še

**Vsaka perica
rabi samo
Zlatorog milo.**

**Vsaka perica
rabi samo
Zlatorog milo.**

imeli v rokah svojo slovensko avtonomijo, ker smo labkomiselno vse nekdanje deželne avtonomne pravice prenesli na belgrajsko centralo?

Tako se danes vprašuje gospoda in s strahom gleda v bodočnost. Še večjim strahom pa gledajo v bodočnost oni, ki so stranko v ta neugodni položaj pripeljali, ker slutijo, da jim bodo lastni nezadovoljni pristaši lepega dne povedali, da naj vodstvo Slovenske ljudske stranke izroče boljšim in spretnjšim rokam.

»Kulturni boj«.

Z besedami »kulturni boj« označujemo navadno spore med cerkveno in državno oblastjo. Svoj naziv »kulturni boj« so dobili ti boji od tod, ker so nasprotniki cerkve svoj boj sami imenovali »boj za kulturo«, češ da je boj proti cerkvenim zahtevam nekaj »kulturnega«.

Kulturnih bojev pozna zgodovina mnogo. Nastali so ti boji predvsem v državah, kjer državljani niso le ene vere, ampak pripadajo več veram. Kjer prebivajo v državi le pripadniki ene same vere, tam lahko mirno in nemoteno uveljavljajo svoje verske nauke, nazore in zahteve tudi v državni zakonodaji. Kjer pa pripadajo državljani več veram, tam pride rado do preprirov, ker so zahteve različnih veroizpovedanj različne in je nemogoče istočasno vse uveljaviti brez prepira in boja, ker mora država s svoje strani zopet varovati enakopravnost državljanov in ne sme nikomur dovoljevati kakšnih predprav.

Kulturni boj se je razvil v najnovejšem času zlasti na Francoskem in na Češkem. Na Francoskem je sedanja vlada opustila svoje poslanstvo pri Vatikanu. O vzrokih te opustitve tukaj ne moremo razpravljati, ker imamo premalo prostora. Dalje je francoska vlada določila, da se odpravijo v Alzaciji posebne verske šole in da se ustanove povsod »moderne« šole, v kakoršne bodo zahajali lahko otroci vseh ver, svojih posebnih verskih naukov naj pa se otroci uče privatno vsak pri svojem učitelju svoje vere.

Proti tem ukrepom francoske vlade so pa energično nastopili francoski škofje in kardinali. Škofovski portest je izzal v francoskem parlamentu ostre nastope proti vladi, ki pa je končno dobila zaupnico z veliko večino glasov. V Alzaciji pa je prišlo do šolskega štrajka, čegar končni izid nam še ni znan.

Ostudno varanje ljudstva.

Pravijo, da živimo v parlamentarni in v demokratični državi. To pa je le deloma res. Res je, da imamo parlament, in res je tudi, da imamo razne demokratične ustanove. Res pa je tudi, da živi med kmeti in delavci, ki tvorijo ogromno večino prebivalstva naše države, še danes mnogo ljudi, ki se ne zavedajo niti tega, kaj je demokracija ali vlada ljudstva, še manj pa vedo, kaj je parlament in kako se dela v parlamentu.

Parlament je zbor od ljudstva svobodno izvoljenih poslancev. Svobodno so pa volitve le tam, kjer vlada resnična demokracija. Kjer ni prave demokracije, ni smisla zanjo, tam lahko tudi vlada volitve »dela« s pritiskom ali pa z nasiljem. Parlament, ki nastane iz takih volitev, ni pravi parlament, ampak samo navidezen, ker »odločujejo« v njem le ljudje, ki so brezpogojni vladni pristaši. Tak parlament je pravzaprav nepotreben,

ker bi bilo vseeno, če bi vlada sama dajala nove zakone brez poslancev. Ker pa se vsaka vlada dandanes rada imenuje »parlamentarno«, in skuša vzbujati vsaj videz, da je zastopnica »ljudstva« in da dela »po ljudski volji«, zato dajo dandanes tudi absolutistične vlade voliti poslance, da bi tako dokazale, da niso »absolutistične«, ampak da so »parlamentarne«. Kjer torej volitve niso popolnoma svobodne, t. j. brez vsakega posvetnega in cerkvenega pritiska, tam ne moremo govoriti niti o demokraciji ali ljudski vladi, niti o parlamentu. Kdor pa imenuje zbor pod katerikoli pritiskom »izvoljenih« poslancev parlament, ta ali ne ve, kaj je demokracija in parlament, ali pa se ljudstvu vedoma laže.

Druga vrsta tudi prav grdega varanja ljudstva se dogaja z govorji posameznih poslancev v parlamentu.

Ko se parlament sestane in se izvrši po zakonitih predpisih potrditev poslancev, si parlament izbere svoje predsedništvo, svoje tajnike in svoje odseke. Predsedništvo in tajništvo mora mora imeti vsako društvo, zato o tem ne bomo tukaj na dolgo govorili, ker so naloge predsednikov in tajnikov vsakemu znane. Omejiti se hočemo le na odseke.

Splošna navada v vseh parlamentih je, da si izberejo poslanci poseben odsek, v katerem razpravljajo vnanjepolitične zadeve (takega odseka naš parlament nima, op. ur.). Dalje si izberejo finančni odsek, soc. politični odsek, gospodarski odsek, kmetijski odsek, vojaški odsek itd. Vsak zakonski predlog, ki ga izdela ali vlada ali pa poslanec sami, preračunajo najprej v odsekih, v katerih so zastopane vse v parlamentu se nahajajoče stranke sorazmerno svoji številni moči. Razprave v odsekih so navadno strogo stvarne in zato je ravno v

odsekih mogoče uveljaviti se tudi posameznim poslancem, ki niso člani vladne večine, če namreč kaj znajo in razumejo. V odsekih gre namreč v veliki meri ne samo za golo politiko, ampak v prvi vrsti za stvarno znanje. Poslanec, ki kaj ve in zna in razume, lahko s veliko verjetnostjo računa na to, da bodo njegove nasvete poslušali in uvaževali, čeprav je sicer v opoziciji.

Splošna navada je dalje, da celokupni parlament odobri vse sklepe in vse nove zakone v taki obliki, kakor so jih sklenili in sprejeli odseki. Zato je delo v parlamentarnih odsekih za vsakega poslanca najvažnejše delo. Govoriti potem, ko je že odsek kakšno stvar preračunal, pretehtal, izoblikoval in sklenil, še pred celokupnim parlamentom o isti stvari, navadno nič ne zaleže in vse tiste dolge »klobase«, ki jih govore poslanci na splošnih sejah, so običajno prazna slama, ker celokupni parlament večinoma sprejme ali pa zavrne vse, kar so sprejeli ali zavrgli odseki.

Praksa nam pa kaže, da poslanci ravno na splošnih sejah v parlamentu radi govorijo. Ali imajo taki govori kakšen pomen? Za parlamentarne uspehe prav nobenega, ker niti vladna večina niti opozicija navadno ne posluša tistih dolgovernih čenč, kakor jih navadno bemo kasneje v časopisih kot govore tega ali onega poslanca. Pač pa je večina takih govorov preračunana na to, da jih bodo brali nepoučeni volilci, ki ne vedo, da taki govori v resnici nič ne pomenijo, in da bodo nepoučeni volilci pri branju takega govora rekli: »Ali jim je naš poslanec fajn povedal!«

Vse tisto »fajn povedanje« pa je v resnici brez pomena ali od muh, ker se za vse »fajn povedanje« večina poslancev navadno sploh ne zmeni. »Fajn povedanje« je preračunano le za nevedne in nepoučene volilce in je grdo varanje ljudstva!

Zato svetujemo našim somišljenikom, ki berejo v dnevnih listih razne take govore, o katerih že po vsem svetu pravijo, da so govori »skozi okno«, t. j. da bi jih poslušali oziroma brali namesto poslancev nepoučeni volilci, naj take govore končno le berejo, naj se pa tudi zavedajo, da vsi taki govori ne pomenijo nič, ker so od prvega do zadnjega vsi preračunani na varanje nepoučenih javnosti.

S »fajn povedanjem« se v parlamentu ne opravi nič! Kar se da doseči v parlamentu, se da doseči le v odsekih z resnim in stvarnim delom in z resnim in stvarnim znanjem.

Dnevne vesti.

»Naš dom«.

Zbor zaupnikov iz Štajerske dne 15. marca t. l. v Mariboru je sklenil, da se ustanovi tiskovna zadruga »Naš Dom«, katere namen bodi izdajati strankin list in razne druge publikacije. Zaupniški zbor je nadalje sklenil, da mora vsak strankin pristaš, ako le količkaj more, to reč podpreti, postati torej zadrugi in pridobivati člana za to našo velevažno zadrugo.

En delež znaša Din 100, pristopnina pa Din 10. Bolj revni pristaši SRS morejo delež vplačati tudi v 10 mesečnih zaporednih obrokih.

Doslej je pristopilo že prav lepo število članov. Ustanovni občni zbor te naše nove zadruge se bo vršil začetkom meseca maja.

Pozivamo vse naše somišljenike, da pristopijo kot zadrugi. Bolj premožni naj podpišejo več deležev, ker gre za važno in dobro stvar. Upamo, da se bodo somišljeniki odzvali v velikem številu. Pokažite z dejanjem, da hočete podpreti našo misel! Svoj pristop prijavite pisмено upravi našega lista.

Pripravljalni odbor zadruge »Naš Dom«, tiskovne zadruge z omejeno zavezo v Ljubljani.

Cenjenim naročnikom, kateri so z naročnino v zaostanku oziroma katerim je s 1. aprilom potekla naročnina, smo priložili današnji številki polgžnice. Prosim jih, naj nam po prejemu položnice pošljejo takoj naročnino, da se jim list ne ustavi. Nekateri p. n. naročniki so pa prejeli položnice v kuvertah že tekom aneseca marca ter dotičnike istotako opozarjamo, da plačajo naročnino, ker drugače prihodnje številke ne dobe, zaostalo naročnino pa iztirjamo.

Kaj bodo neki sedaj naredili? V raznih ljubljanskih političnih krogih, ki se zbirajo v kavarni »Union«, je zavlada takoj, ko se je zvedelo za izjave in sklepe hrvaških republikancev v parlamentu, velikanska radovednost, kaj da bodo z ozirom na te izjave naredili slovenski republikanci in zlasti g. Prepeluh. Ali bodo tudi oni »postali« monarhisti? Ali bodo vse skupaj vrgli za plot? Ali bodo pristopili k samostojnim demokratom? Takih vprašanj in ugibanj je bilo vse polno. Da pa radovednežev njihova radovednost ne bo preveč trla, jim povemo čisto odkrito, kaj bomo naredili. Mi bomo peli! In

sicer tisto znano pesem, ki se glasi: »Go-o-tt erhaa-alte, Go-o-tt beschü-ü-tze — U-unsern Kiase, unse-e-r La-a-and! Kaj ni to lepa pesem, polna sladkih spominov? Eni so jo peli pred vojno, mi jo bomo pa sedaj po pravilu »Ankrat äden, ankrat äden!«

Položaj. Položaj v Belgradu se je znatno izpremenil. Danes je mogoče in celo zelo verjetno, da bodo vstopili hrvaški republikanci tudi v vlado. Na ta način se ponavlja to, kar so doživeli Čehi, ki so tudi dolgo bojkotirali dunajski parlament, potem pa so se udali in igrali na Dunaju vsled velikega števila svojih poslancev jako važno vlogo, čeprav nikdar niso pozabili svojega glavnega političnega cilja, češke neodvisnosti! Najnovejša poročila vedo povedati, da pripravlja Pašić sporazum med Hrvati in radikali. Če se te dve stranki res sporazume, postanejo vse druge stranke, tudi SLS v parlamentu **brezpomembne**, sedanja morebiti s Hrvati spopolnjena vlada pa bo vladala nemoteno cela štiri leta.

Iz parlamenta. V proračunski razpravi je rekel poslanec dr. Gosar: »SLS nima razloga menjati svoj program. Mi smo programatska stranka (posebno takrat, če pri volitvah agitirajo za republiko, op. ur.). Vedno smo stali na stališču, da smo Slovenci narod zase.« — Na tem stališču je stala SLS prav posebno trdno menda takrat, ko so prekrstili »Katoliško tiskarno« v »Jugoslovansko tiskarno«, svoj poslanski klub pa imenujejo še danes »Jugoslovanski klub«, čeprav sede danes v njem sami Slovenci.

Božja kazen. Slovenska ljudska stranka je prišla v parlamentu ob vsak vpliv, in to ne samo za dva tedna ali meseca, ampak za cela štiri leta ali pa še za dalje. To je očitna kazen božja za grehe, ki so jih zagrešili pri volitvah s svojo lažjo, da so republikanci.

Kako sodi dr. Korošec o svojih poslancih? V nedeljo je objavil »Slovenec« izjavo dr. Korošca o položaju, kjer pravi, da je razprava o verifikaciji mandatov potekala tako, da so postali poslanci SLS iz obtožiteljev obtoženci. To se pravi z drugimi besedami, da so dobivali poslanci SLS od svojih nasprotnikov tako silovite batine, da je moral dr. Korošec javno priznati, da so njegovi možje v parlamentu **zanič!** Tudi to je kazen božja za grehe, za-

grešene od SLS med volitvami.

Pritožba. »Slovenec« se pritožuje, da republikanci napadamo Slovensko ljudsko stranko. Vprašamo: Od kedar pa je SLS nedotakljiva? Ali mar mislijo gospodje, da njihovih nerodnosti ne sme nihče javno povedati? Ali sme samo dr. Korošec v svojih izjavah pripoznavati, da je parlamentarno vodstvo SLS od muh?

»Slovenec« beležkarju, ki bi se rad norčeval iz »Republikanec«: »Zum Teufel ist der Spiritus, die Dummheit ist geblieben!«

Ormož. (Dopis.) Na večstranska vprašanja za kako podkupovanje se gre v zadevi izjave in preklica očitkov od g. Jožefa Breznika, posestnika na Kogu, v pojasnilo tole: Na shodu dne 2. febr. 1925. na Kogu, sem razpravljal kot kandidat tudi o škodljivosti kapitalizma in korupcije. Pri tem mi je očitil g. Breznik, da lahko delam politiko, ker sem zato dobro plačan. Rekel je, da mi lahko dokaže, da sem dobil v to svrhu od g. Veseliča v Ormožu 200.000 kron, kar svedoči g. župnik Bratušek iz Svetin, ki je njemu (Brezniku) to povedal. Proti g. Brezniku sem vložil tožbo radi razžaljenja časti, ker zvoniti o teh 200.000 K sem slišal že od več strani, samo za gotovo nisem znal, kdo zvoní. Zato sem dal g. Bratušku priliko, da nastopi proti meni kot prič, kar pa ni storil, da bi mi dokazal mojo krivdo, ali se vsaj prepričal, če misli, da je kdo kaj dobil, kdo je tisti, ki je dobil in katere stranke pristaš da je. Toženi g. Breznik pa je pred obravnavo popravil meni storjeno krivico v dobri veri, da nisem kriv. Da bo sedaj tudi g. Bratušek o 200.000 K imel drugačno mnenje je mogoče, težko pa, da bo sledil vzgledu g. Breznika ter preklical, kar mu je baje pripovedoval, da obstoji med menoj in g. Vesličem neka 200.000 K volitvena zveza.

Ivan Rojs.

Sv. Barbara v Slov. Goricah. Dne 22. marca 1925 se je vršil shod zaupnikov cele fare Sv. Barbare SRS v gostilni »Šabeder«. Shod se je vršil po § 2. Ko je tovariš Franjo Švikaršič iz Maribora razjasnjeval razmere v naši državi pred volitvami in po volitvah, smo konstatirali, da je SLS kriva, da naš narod propada. Obsojali smo dvorezno politiko dr. Korošca, ki nas spravlja v nesrečo. Glasno so zaupniki povdarjali, da boji duhovnih neome-

jen gospodar v cerkvi, zunaj nje pa naj Cerkev politično ne zlorablja za gotovo stranko. Veseli smo, da smo slišali resnico od moža, ki prav dobro pozna razmere v SLS. Po pol-drugo urnem govoru, se je ustanovila krajevna organizacija SRS za celo faro Sv. Barbara in sicer za občine: Žikarci, Korena, Zimica, Jablanci in Ragoznica, povsod z obzorjem 20 mož, ki so vsi kmetje. Obenem se bodo tudi v najkrajšem času naročili na naš list »Republikanec«. Upamo, da bomo pri prihodnih volitvah dobili v teh občinah republikanske župane. Tovarišu Francu Švikaršiču so se vsi iskreno zahvalili za poročilo. Podpiral ga je član glavnega odbora stranke, tovariš Ignacij Ogner.

Lepa perspektiva. »Slovenski Narod« od pretekle sobote prinaša sledečo vest: »Imenovanje novega policijskega ravnatelja v Ljubljani. Iz dobro informiranih uradniških krogov prihaja vest, da je predlagan dosednji policijski svetnik dr. Mlekuš za policijskega ravnatelja v Ljubljani. Ta vest zbudi v ljubljanskih narodnih in naprednih krogih medvomno splošno presenečenje. Klerikalci se na vse načine trudijo, da bi na to vodilno in odgovorno mesto spravili zopet svojega zaupnika. Dr. Mlekuš je vsem narodnim krogom znan po svojem delovanju v Pulju, kjer se je zelo ekspoziral za bivši avstrijski režim. Imenovanje vzbudi tudi med ljubljanskim političnim uradništvom veliko nezadovoljstvo.« — Dr. Mlekuša »narodna vlada« v Ljubljani l. 1918. ni hotela niti prevzeti v službo, ker se je pred vojno in med vojno »sijajno« izkazal kot policijski uradnik nad Slovenci v Primorju. No, pozneje je bil vendarle sprejet. V zadnjem času se je izkazal zlasti s plenitvami našega lista, ker je mislil, da se tako prikupi g. dr. Korošcu, kajti bil je prepričan, da bo ta zopet minister. Po odpustke za vestne plenitve našega lista pa je hodil v neki ljubljanski samostan. Dr. Mlekuš policijski ravnatelj v Ljubljani in novi tiskovni zakon — to je lepa perspektiva za bodočnost!

Iz Cerkelj pri Krškem je objavilo »Jutro« dne 14. t. m. dopis, v katerem se neznani dopisnik spodtaka nad tem, »da je imel g. Rostohar v šolski pisarni celo skladišnico republikanskih brošur, ki jih je dobil v Ljubljani in jih je razpe-

čeval med ljudstvo.« — Kaj bi rekel ta demokratični odličnjak, če bi videl kakšno šolo n. pr. na Češkem, kjer visi povsod slika **republikanskega** **prezidenta** Masaryka? Ali bi revež omedleval! In kaj bi rekel, če bi mu padla v roke kakšna ameriška »Citanka za ljudske šole«, iz katerih se morajo otroci že v zgodnji mladosti učiti na pamet republikanskih nauk velikih ustanoviteljev ameriških zveznih držav? Sicer pa, če bi imeli še loterijo, bi rekli neznanemu gospodu denuncijantu: Pljunke lizati, dobro znamenje, 35, 19, 26.

Kaj je res? V parlamentarni razpravi o volitvah v Sloveniji je rekel posl. Smodej: »Naša stranka (SLS) je poštena, zato je zanjo tudi duhovščina.« — Ta trditev ne drži. Resnica je, da so ljudje volili SLS, ker je pri SLS večina duhovnikov. Če bi se odločila slovenska duhovščina n. pr. za dr. Žerjava, ne dobi SLS niti enega glasu.

Nasilja ni bilo! Tako je trdil dr. Pivko o volitvah v mariborskem okrožju. Gospoda doktorja vprašamo: Ali mu ni nič znano o prepovedanih shodih SRS? Ali nič ne ve, kako so pošte zadrževale »Slov. Republikanec«? Ali nič ne ve o hišnih preiskavah pri slovenskih republikancih? Ali nič ne ve o zapiranju slovenskih republikancev? Ali smatra g. dr. Pivko taka dejanja mogoče za izraze vljudnosti in vladne milosti?

Monarhisti so postali! Časopisje SLS in JDS poroča, da so hrvaški republikanci postali monarhisti. To je **netočno!** Hrvaški republikanci so samo priznali monarhijo in vidovdansko ustavo, niso pa postali monarhisti. Med enim in drugim je velik razloček. Kar postanem, postanem za vedno; kar pa priznam, priznam začasno. Če dežuje, vsak pameten človek prizna, da dežuje, čeprav morebiti deževno vreme preklinja.

Nič ne pomaga! Upokojen je inženier Ignacij Šega, visok uradnik pri državni železnici. Ko so mu dostavili odlok o upokojitvi, je imel, kakor poročajo ljubljanski listi, pri sebi v žepu legitimacijo radikalne stranke s Pašičevo sliko! Na kaj naj se človek še zanese?

IZDAJA LJUBLJANSKA ORGANIZACIJA SLOVENSKIH REPUBLIKANECV.
Odgovorni urednik Oskar Schiller.
Tiskarna J. BLASNIKA NASL. v Ljubljani.

Vsakovrstne naslove

dobite pri

„Posredovalcu“

Ljubljana, Sv. Petra cesta 23.

Invalid išče posojilo 20. do 25.000 Din na dolžno pismo brez poročila na 3 leta proti visokim obrestim. — Naslov v upravi.

Nabiralec oglasov za naš list se sprejmejo. Zaslужek dober. Oglasiti se je v upravi Breg št. 12.

Svilene klobuke okrašene od 200- Din naprej v raznih barvah prodaja **Minka Horvat, modistka, Ljubljana, Stari trg 21.**

Rupim: Dunajski in Ljubljanski Zvon, Kres, Slov. Bčelo, Slov. Glasnik in vse druge knjige

♦ **HINKO SEVAR** ♦
antikvariat knjigarna
Ljubljana, Stari trg 34

Brošura

„Jugosloveni, Slovani in Jugoslovani“

ki je najboljši politično-kulturni spis, kar jih je bilo napisanih po vojni, se dobi v upravi našega lista in stane s poštnino **le 4 Din.**

Za pouk in zabavo je potrebno dobro čtivo, ki je tudi veselje in kras knjižica. Za Din 5- se dobi najboljši Kellerjev roman

Regina

Za Din 15- najlepši roman srbskega pisatelja Nušića

Občinsko dete

in za Din 14- se dobi knjiga

Zeleni kader

ki opisuje življenje legijonarjev za časa svetovne vojske in razsula Avstrije — v tiskarni

J. Blasnika nasled. v Ljubljani, Breg št. 12.

Denar je poslati naprej.

Naroči si kot Slovenec revijo

„Novi Zapiski“

letnik 1922.

kompletni letnik, 10 zvezkov se še dobi v upravi našega časopisa in stane **samo 10 Din.**

Pozor, krojač, šivilja, nešivilja

Kaj ti koristi kraj brez pouka? Z natančnim poukom, preizkušene po vsakem modelu ga dobiš na željo ekspresno po pošti v KROJNI ŠOLI, koncesijonirani od ministrstva za trgovino in obrt.

Ljubljana, Židovska ulica št. 5. Vsak mesec tečaji za krojače šivilje in nešivilje.

Ure Zlatina

F. P. ZAJEC
optik
LJUBLJANA,
Stari trg 9.

Ščipalci Očala

Popolnoma varno naložite denar

Ljubljansko posojilnico

r. z. z. o. z. v Ljubljani. — Telefon št. 9.

Mestni trg št. 6.

Jamstvena glavica za vloge znaša že nad 11 milijonov Din.

Vloge na hranilne knjižice in tekoči račun se obrestujejo po

8%

Vloge z odpovednim rokom višje po dogovoru.

Izvenljubljanskim vlagateljem so na razpolago položnice, da nimajo s pošiljanjem denarja nikakih stroškov.

Posojila daje le proti popolni varnosti, proti vsaj trikratnemu kritju na vknjižbo in na poročstvo.

Inkaso faktur in menic. Trgovski krediti.

Splošno kreditno društvo v Ljubljani

Ustanovljeno 1898

registrovana zadruga z omejeno zavezo

Aleksandrova cesta 5

Telefon št. 367

Obrestuje hranilne vloge po najugodnejši obrestni meri brez vsakega odbitka.

Komisijsko trgovino in trgovsko agenturo obavlja

„Posredovalec“

Ljubljana, Sv. Petra cesta, št. 23.